

Zpravodaj AMČR 6 (6. 2. 2019)

Vážení uživatelé AMČR,

i v roce 2019 je čas na přehled novinek dotýkajících se Archeologické mapy ČR, tentokrát vesměs velmi příjemných.

1. Nové dokumenty importovány do AMČR

Díky pokračujícímu procesu revize archivních fondů ARÚ Praha bylo v posledních dnech do AMČR **importováno ca. 50 000 textových dokumentů**,¹ tedy cca 5/6 všech textových dokumentů v archivu ARÚ Praha. Všechny dokumenty jsou popsány základními metadaty a tam, kde již v AMČR existují odpovídající archeologické akce, jsou s nimi dokumenty propojeny. Po doplnění chybějících popisů budou během několika měsíců zveřejněny i zbylé textové dokumenty, čímž bude textová část archivních fondů ARÚ Praha kompletně digitálně přístupná. Již nyní jsou však dokumenty přístupné v širším rozsahu, než tomu bylo kdykoli v minulosti. Pokračovat budeme též zpřístupňováním dalších druhů dokumentů (plány, fotografie, letecké snímky atd.).

Archivní fond ARÚ v Brně byl podobným způsobem zpřístupněn již v průběhu minulého roku, nicméně dokumenty prozatím nelze volně procházet nad rámec popisných dat. Plné zveřejnění bude možné po dořešení potřebných formálních náležitostí. I zde pokračuje digitalizace a blíží se doplnění digitalizovaného archivu fotografií.

2. Principy zveřejňování dokumentů v Digitálním archivu AMČR

Jak jsme již v minulosti informovali, v poslední době došlo ke značnému pokroku v přístupu archeologické obce ke zveřejňování dokumentů. Nově již celkem **52 organizací** působících na území Čech udělilo souhlas se zveřejňováním a šířením svých výsledků **v režimu licence CC-BY-NC 4.0** (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.cs>). Pokud je dílo sdíleno v Digitálním archivu, je možné jej **nekomerčně užívat** v rámci této licence.

V praxi pak jsou v Digitálním archivu AMČR (<http://digiarchiv.amapa.cz/>) zveřejňovány ty dokumenty, které jsou **již archivované** (tj. zkontrolované a optimalizované na ARÚ/B), **při respektování stanovené přístupnosti** podle typu uživatele a dalších okolností. Ty jsou stanoveny takto:

- Dokumenty vytvořené v průběhu **posledních tří let jsou po toto období v karenční lhůtě** a nejsou běžně přístupné. Jejich zpřístupnění je třeba řešit přímo s autorem, resp. s jeho organizací. Přístup k nim má pouze ARÚ pro potřeby výkonu archeologické památkové péče.
- Výjimku tvoří takové dokumenty, s jejichž dřívějším **zveřejněním autor explicitně souhlasil**. To se na jedné straně týká vybraných souborů dat vkládaných správci AMČR; na druhé straně může přístupnost zvýšit sám autor při vkládání dokumentu do AMČR, a to úpravou pole „přístupnost“ na odpovídající úroveň.
- U dokumentů z produkce organizací s uzavřenou dohodou o zveřejňování dat dojde **po třech letech k automatické změně přístupnosti na úroveň „badatele“**, tedy běžného

---

¹ <http://digiarchiv.amapa.cz/results?showWithoutThumbs=true&kategorie=texty>

registrovaného uživatele AMČR. Nikdy však nedochází ke zhoršení přístupnosti – tj. pokud byl ji dříve dokument přístupný anonymně, zůstane přístupný i nadále v tomto režimu.

- Při automatickém zveřejnění je **brána v potaz přístupnost navázaných archeologických akcí a lokalit**. Dokument nikdy není zveřejněn s lepší přístupností, než jakou má jakákoli napojená akce či lokalita. V praxi to znamená, že pokud je např. ZAA o detektorovém průzkumu vedena v režimu přístupnosti C (pouze pro archeology), samotný dokument je po třech letech zveřejněn nejvýše právě pro archeology. Proto pokud je nutné informace nezveřejňovat, a to z objektivních důvodů týkajících se ochrany archeologického dědictví v krajině, je třeba tuto skutečnost zohledňovat právě snížením přístupnosti celého záznamu o akci.
- Existuje-li **odůvodněná potřeba odložit zveřejnění** dále nad standardní dobu tří let stanovenou dohodou, je třeba před vypršením lhůty kontaktovat správce AMČR a po domluvě dojde k odkladu zveřejnění. Odklad bude proveden v souladu se smlouvou vždy o jeden rok a žádost může být podávána opakovaně.

Nastavení uvedených principů by mělo dlouhodobě ukotvit vyvážený přístup k potřebám výzkumu, památkové péče i veřejným zájmům. Věříme, že tato nová otevřenost posílí postavení archeologie jako oboru a povede k nové výzkumné spolupráci, zvýšenému zájmu o archeologické dědictví a dosažení vhodné míry veřejné kontroly. V následujících týdnech budeme jednotlivě oslovovat ty organizace, které se k uveřejnění svých dokumentů dosud nevyjádřily a budeme se snažit ve vzájemné diskusi dojednat doplnění chybějících dohod.

I přes chybějící část dohod (např. na Moravě a ve Slezsku nebyly dohody zatím uzavírány) je však v současné době již **zveřejněno na 46 560 dokumentů, což tvoří 81 % položek dostupných v Digitálním archivu!**

(k přístupu do Digitálního archivu se nezapomínejte přihlásit svým účtem z AMČR)

3. Korpus hradišť v AMČR

Na základě dlouhodobého projektu ARÚ Praha byl pod vedením M. Kuny sestaven, revidován, přesně lokalizován a prostřednictvím AMČR zveřejněn **korpus český hradišť**. Ten je momentálně tvořen 356 lokalitami, které jsou dále doplněny **více než 5 000 terénními snímky J. Marounka**,² které byly rovněž nově popsány a zpřístupněny v Digitálním archivu AMČR. Každá lokalita v korpusu byla na základě dostupné plánové dokumentace a dat leteckého laserového skenování přesně prostorově vymezena jako jednotka PIAN. Lokality byly stručně popsány a byly excerpovány chronologické údaje o jejich užívání a evidovaných aktivitách. V korpusu se vyskytuje několik hrazených a výšinných lokalit, které nelze zcela shrnout pod pojmem hradiště, nicméně bývají sem někdy řazeny; jde však o neúplný a nesystematický výběr. Lokality, kde jsou naopak doklady o existenci hradiště nedostatečné či pochybné, nebyly do korpusu zařazeny. Z prokazatelných hradišť chybí cca 40 lokalit, které budou po finálních úpravách a revizi vloženy do systému v tomto roce. K hradištím bylo **napojeno také 240 plánů**³ obsažených v práci Encyklopedie hradišť v Čechách (Čtverák a kol. 2003). Nová data k hradištím budou doplněna rovněž v roce 2019, zejména revidovaná plánová dokumentace a bibliografické seznamy. Zahájena bude též práce na zpracování moravských a slezských lokalit.

² http://digiarchiv.amapa.cz/results?f_autor=Marounek,%20Ji%C5%99%C3%AD

³ <http://digiarchiv.amapa.cz/results?q=%22%C4%8Ctver%C3%A1k,%20V.%20a%20kol.%202003%22>

4. Možné chyby v AMČR

I přes trvalé snahy odladit veškeré nedostatky se stále potýkáme s různými chybami a problémy v jednotlivých rozhraních AMČR. Děkujeme proto za trpělivost, se kterou k práci se systémem přistupujete. Mezi aktuální známé a potenciálně nepříjemné chyby patří:

- Chyba ve vyhledávání v AMČR, kdy se **nezobrazují záznamy typu „lokalita“** a jejich navázaná data. To je nepříjemné zejména ve vztahu k nově importovanému korpusu hradišť. Prozatím pro práci s novými daty odkazujeme na užívání Digitálního archivu, kde se data zobrazují správně.
- V Digitálním archivu někdy nedojde k automatické aktualizaci mapového okna. V takovém případě stiskem F5 aktualizujte okno prohlížeče.
- Při přiblížení mapového zobrazení v AMČR někdy zůstávají nad mapou zobrazeny popisky z předchozího zobrazení mapy. Mapou stačí mírně pohnout, čímž dojde k aktualizaci okna a popisky se zobrazí správně.

Na opravě jmenovaných i méně viditelných chyb, které zde neuvádíme, intenzivně pracujeme.

5. Další novinky z posledních verzí AMČR

- **Datum a čas oznámení** je nově údajem dostupným přímo na formuláři projektu.
- Byla přidána možnost generovat **expertní listy**.
- Při archivaci projektů, rok po jejich zrušení či po deseti letech od zápisu jsou **v souladu s GDPR odstraňovány údaje o oznamovateli projektu**. Ve stejných situacích je odstraňována též projektová dokumentace, která je nahrazena seznamem smazaných souborů.
- Údaje o **vedoucím projektu a památkové ochraně je možné editovat** až do fáze zahájení projektu. Byla rovněž patřičně sladěna terminologie označení polí s požadavky NPÚ.

Děkujeme za spolupráci a přejeme vše dobré v roce 2019!

Tým AMČR

Oddělení informačních zdrojů a archeologie krajiny, ARÚ AV ČR, Praha, v.v.i.

Archiv, ARÚ AV ČR, Brno, v.v.i.